ЦИФРОВИЙ КЕЙС ЯК СУЧАСНА ТЕХНОЛОГІЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ПІДТРИМКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Наталія ТІХОНОВА,
старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук;
Ольга ЛИТВИНЕНКО,
завідувач навчально-методичного центру дистанційного навчання комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»

Пріоритетним напрямком державної політики в сучасній освіті є формування та розвиток дитини-суб'єкта навчальної та інших видів діяльності, тобто людини з теоретичним мисленням, ініціативну, самостійну, здатну спілкуватися, розвивати й реалізовувати себе на благо суспільства. Для цього необхідно створити умови для формування та розвитку педагога-суб'єкта педагогічної діяльності, тобто людини, зорієнтованої на гуманітарну мету освіти, здатної до проєктування, дослідження, рефлексії, яка володіє методом постановки й розв'язання навчальних задач і прагне до особистісного зростання.

З огляду на нові вимоги до якості навчання та виховання підростаючого покоління у професійному стандарті за професіями «Вихователь закладу дошкільної освіти», «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» зазначено, що однією з умов створення якісного освітнього процесу у контексті підвищення інформаційно-комунікаційної компетентності вчителя є оволодіння ним відповідними уміннями та навичками.

У документі наголошено, що вчитель має володіти:

1) здатністю орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, а саме:

- використовувати цифрові пристрої, їх базове програмне забезпечення; працювати з операційними системами, онлайн-сервісами, застосунками, файлами, мережею Інтернет;
- критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів, на прийняття рішень;
- використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо;
- уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних (власних персональних даних. А також персональних даних інших осіб, якщо вони використовуються вчителем у професійній діяльності).

2) здатністю ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси, а саме:

- добирати електронні (цифрові) освітні ресурси. Оцінювати їх ефективність для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей. Рівня підготовки та потреб учнів;

- модифікувати, редагувати, комбінувати існуючі електронні (цифрові) освітні ресурси; створювати (за потреби) особисто або спільно з іншими особами нові електронні (цифрові) освітні ресурси; впорядковувати ресурси і надавати до них доступ учасникам освітнього процесу;

- дотримуватись академічної доброчесності під час створення та використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів, вимог законодавства щодо охорони авторського права. А також здійснювати заходи щодо захисту власних авторських прав.

3) здатністю використовувати цифрові технології в освітньому процесі, а саме:

- використовувати безпечне освітнє електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного навчання), організації групової взаємодії, зворотного зв'язку, спільного створення електронних (цифрових) освітніх ресурсів;

- аналізувати та інтерпретувати в електронному (цифровому) середовищі інформацію про активність і ефективність навчальної діяльності учнів; реалізувати стратегії оцінювання за допомогою цифрових сервісів;

- добирати цифрові інструменти оцінювання, критично аналізувати доцільність їх використання [7; 8].

Цілком очевидно, що **актуальним** є підвищення відповідальності педагога за процеси навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти. Ця відповідальність передбачає створення якісної мультимедійної підтримки освітнього процесу, зокрема добір методів навчання відповідно до освітніх потреб дітей та фокусування на розвитку компетентностей для життя, вміння працювати з інформаційно-комунікаційними технологіями та природно інтегрувати їх в освітній процес.

Мета статті полягає у розкритті особливостей організації та використання в освітньому процесі закладу освіти мультимедійної підтримки навчальної діяльності здобувачів освіти.

Одним зі шляхів успішної реалізації означених процесів є активне впровадження в освітній процес закладу освіти кейс-методу, що ґрунтується на принципах взаємодії здобувача освіти та педагога, в основі якої закладено розвинути в суб'єктів навчання вміння критично мислити, аналізувати, ділитися власними думками, ідеями, знаннями та досвідом.

Суть методу полягає в тому, що здобувачі освіти отримують від педагога пакет матеріалів, знайомляться з ним, вивчають його, виявляють проблему, визначають шляхи вирішення або виробляють варіанти виходу зі складної навчальної ситуації самостійно або з участю педагога. Тому кейс як засіб може бути представлений у друкованому або електронному вигляді з вміщеним в ньому мультимедійних презентацій, відеоматеріалів, що робить його більш яскравим, цікавим для дітей. Кейс має бути проблемним, інтегрувальним, написаним зрозумілою для здобувачів освіти мовою.

Вважаємо, що в основі впровадження кейс-методу лежить створення цифрового кейса, що містить в собі добірку методичних матеріалів, згрупованих за темами й збережених в одному місці, приміром, у «хмарі» на Google Диску, у теці на комп'ютері чи на будь-якому електронному носії.

Слід зауважити, що матеріал у кейсі викладається у такій послідовності: 1) опис проблеми; 2) додатки; 3) завдання для дітей; 4) опис передбаченого формату представлення результатів (презентація, відео, буклет, ментальна карта); 5) критерії оцінки роботи здобувачів освіти [1].

Перевагами цифрового кейса, на нашу думку, є легкість використання та сприйняття підібраної інформації, творчість та виваженість представленого навчального матеріалу, варіативність та мобільність у презентуванні освітнього продукту, інтерактивність та індивідуалізація в навчальній діяльності учасників освітнього процесу.

Освітній матеріал для наповнення цифрового кейса структуруємо та добираємо за тематичним принципом. Беззаперечним є той факт, що тематичний розподіл забезпечує інтеграцію різного за напрямами матеріалу й сприяє формуванню цілісного світогляду учнів, а це є підґрунтям для ефективного їхнього навчання відповідно концепції «Нова українська школа».

Цифровий кейс педагога ми формуємо з урахуванням світогляду, розвитку інтелектуальних і творчих здібностей, емоційно-вольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти. Організація та інформатизація цифрового кейса забезпечується через реалізацію доставки засобами Інтернету освітніх матеріалів або виконання учасниками освітнього процесу (індивідуально чи у взаємодії) різних видів навчальної діяльності.

Освітні матеріали цифрового кейса можуть бути представлені такими розділами:

- системоутворювальні та пізнавальні презентації;
- мультфільми;
- тексти – літературні твори, аудіоказки, казки-презентації;
- інтерактив – інтерактивні вправи й ігри, сюжетні картини й картинки за темою, добірки тематичних карток й електронні дидактичні посібники;
- фізкультхвилинки тощо.

За такого наповнювання матеріалом кейс стає одночасно і як вид завдання, і як джерело інформації для його виконання. Тому, щоб не втратити інтерес до розв'язання кейса, здобувачі освіти мають спершу набути необхідних навичок і знань. Інакше їхня непідготовленість та несамостійність зумовлять поверхневе вирішення поставлених освітніх завдань.

Допомогти педагогу у вирішенні цього непростого завдання може поєднання традиційних методів навчання та сучасних цифрових технологій. Адже використання мультимедійного обладнання під час навчання дозволяє зробити освітній процес мобільним, диференційованим, індивідуальним, сучасним та цікавим. Тож мультимедійна підтримка освітнього процесу включає в себе використання різноманітних засобів для покращення процесу навчання та сприяння засвоєнню матеріалу здобувачами освіти.

Важко уявити, щоб сучасний освітній процес відбувався без широкого використання різноманітних технічних засобів навчання та цифрових освітніх ресурсів. Зокрема, активно в закладах освіти застосовують такі мультимедійні засоби навчання: інтерактивну дошку, мультимедійний проєктор, ноутбук, телевізор, планшет, а також цифрові освітні ресурси для підтримки освітнього процесу.

Цілком очевидно, що цифрові освітні ресурси – це будь-яка інформація освітнього характеру, збережена на цифрових носіях. Цифрові освітні ресурси розділені на дві групи. До першої групи відносять інформаційні джерела: під якими розуміється безліч різних матеріалів у цифровому форматі, що використовують у навчальній роботі. До другої групи відносять інформаційні інструменти: вони забезпечують роботу з інформаційними джерелами.

Під час розробки цифрових освітніх ресурсів особлива увага надається її наочності, доступності, зручності у використанні, а також методологічній правильності.

Для педагогічних працівників Кіровоградської області було створено дистанційний тренінг «Цифровий кейс педагога як сучасна технологія в освітньому середовищі», де вчителі, вихователі, методисти навчалися створювати цифрові кейс-матеріали. Актуальність розроблення та впровадження дистанційного тренінгу зумовлена швидкими змінами сучасного суспільства та поступовим переходом до цифрової освіти.

1. **Learning Apps** – онлайн сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи. Їх можна використовувати в роботі з інтерактивною дошкою, або як індивідуальні вправи для здобувачів, а також цей сервіс дозволяє створення онлайнових квестів.

На сайті доступна велика база завдань, розроблених педагогами з різних країн для усіх предметів шкільної програми. Кожен із ресурсів можна використати на своєму уроці, змінити його під власні потреби, розробити схожий чи зовсім інший навчальний модуль. Виконання вправи полягає в інтерактивній роботі з об’єктами, розміщеними на екрані. Після виконання вправи потрібно натиснути напис «Перевірити рішення» і відповідь буде перевірено та вказано на можливі помилки. Далі можна внести виправлення і знову перевірити рішення.

Колекція вправ з трудового навчання. Автор - Палій Василь Володимирович, методист Новомиргородського міського центру дитячої та юнацької творчості Новомиргородської міської ради Кіровоградської області	
Квест для дітей молодшого віку. Автор – Миколенко Єлизавета Сергіївна, вчитель-логопед спеціального дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 46 «Краплинка»	

Колекція вправ «Світовий океан». Автор – Ганжа Інна Вікторівна, керівник гуртка комунального закладу «Петрівський центр дитячої та юнацької творчості» Петрівської селищної ради	
Географічний квест. Автор – Савостікова Валентина Миколаївна, методист комунального закладу «Петрівський центр дитячої та юнацької творчості» Петрівської селищної ради	

2. Під час впровадження змішаного навчання часто виникає потреба у проведенні тестування. Тести та опитування в достатній кількості представлені в навчальних посібниках, але що робити, якщо хочеться скласти тест самому, зі своїми завданнями? У цьому випадку на допомогу вчителю приходить онлайн-сервіс для проведення тестувань. Один з найпростіших і зручних сервісів – **Google Forms**.

Опитувальник – «Хто такі звірі?». Автор - Забуранна Тетяна Афанасіївна, вчитель початкових класів Вишняківської загальноосвітньої філії Карлівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Соколівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області	http://surl.li/hpoys
Тестування з теми "Квіти" Для здобувачів освіти: дошкільники (старша група). Автор - Коноваленко Олеся Іванівна, вихователь спеціального дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 46 «Краплинка»	http://surl.li/hpozf
Тестування з теми Я - ШКОЛЯР. Автор - Бабіч Наталя Олександрівна, консультант КУ «МЦПРПП КМР»	http://surl.li/hpozo
Квадратична функція. Автор - Цима Світлана Володимирівна, вчитель математики комунального закладу «Ліцей «Науковий» Міської ради міста Кропивницького»	https://onlinetestpad.com/t4zbk46irxf3u
Тестування для батьків дошкільнят. Автор - Рибалка Вікторія Сергіївна, інструктор з фізичної культури Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 70 «Оленка» комбінованого типу	http://surl.li/hppbf

3. **Інфографіка** – це наочний спосіб подачі даних у графічній формі. Застосовувати її можна, де завгодно: для навчання, для ілюстрації журналістського матеріалу, в статистичному звіті і т. д. Інфографіка допомагає структурувати великі обсяги інформації, а також більш наочно показує співвідношення предметів за різними параметрами і демонструє тенденції. І якщо раніше ми просто малювали схеми і креслили таблиці, то останнім часом інфографіка розцвіла і перетворилася на ціле мистецтво. Причому зробити це своїми руками може кожен – бути дизайнером або художником зовсім необов’язково. Для цього зараз придумали багато корисних сервісів, але на тренінгу педагоги використовують сервіс **Venngage**.

● Робота Палія Василя Володимировича, методиста Новомиргородського міського центру дитячої та юнацької творчості Новомиргородської міської ради Кіровоградської області.

● Робота Красюк Тетяни Миколаївни, директора Новомиргородського міського центру дитячої та юнацької творчості Новомиргородської міської ради Кіровоградської області.

● Робота Гончар Світлани Борисівни, вихователя комунального закладу «Центральноукраїнський науковий ліцей-інтернат Кіровоградської обласної ради».

● Робота Ковальової Наталії Юріївни, асистента вчителя Первозванівського ліцею Первозванівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області.

● Робота Волєгової Наталії Олександрівни, вихователя-методиста спеціального дошкільного навчального закладу (ясла-садок) № 46 Краплинка».

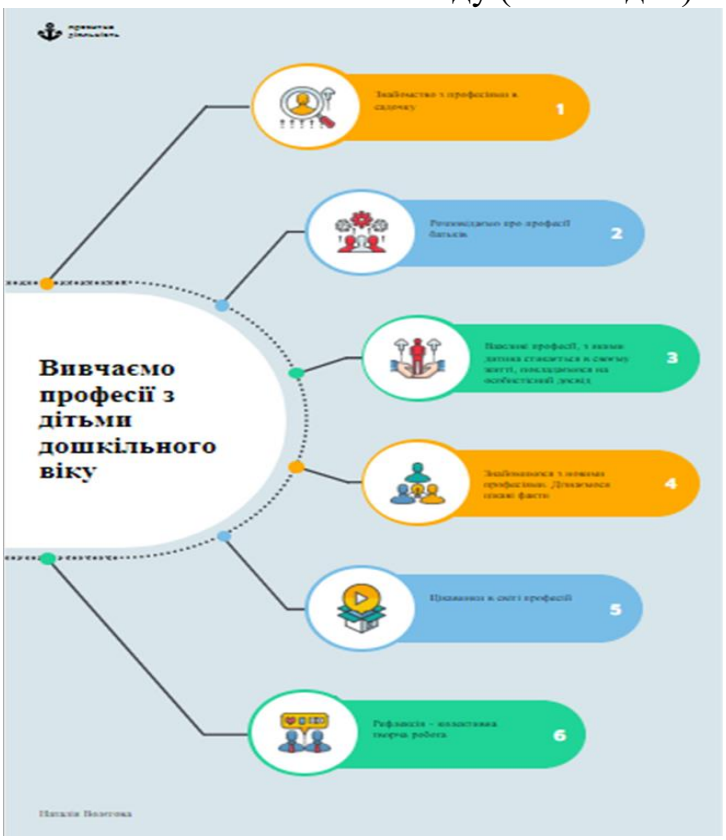

4. Щоб опанувати великі обсяги інформації, зазвичай для цього роблять конспект, що складається з визначень, цитат, дат, списків тощо. У написанні конспектів здебільшого використовують принципи запам’ятовування, які

пов’язують з діяльністю лівої півкулі, що відповідає за мову, логіку, складання списків, операції з числами і не враховує таких принципів, як асоціативність, уява тощо, пов’язані з діяльністю правої півкулі. Психолог Тоні Б’юзен пропонує замість класичних конспектів розробляти карти пам’яті. Вони залучають до збалансованої роботи обидві півкулі мозку.

Карти пам’яті допомагають створити цілісний образ інформації (навчального матеріалу) – ключових понять і взаємозв’язків між ними. Карти знань можуть стати мотиватором до більш інтенсивного навчання, а також заміною текстових конспектів. На сьогоднішній день вже вивчені процеси мислення людини, порядок побудови логічних ланцюжків, приблизна схема роботи мозку. Це дозволяє керувати процесом мислення з найбільшою ефективністю, якщо правильно використовувати свій мозок за допомогою сучасних методів, наприклад, інтелект-карт.

Ефективність навчання знаходиться в прямій залежності від якості репрезентації великих масивів інформації в компактні візуальні об’єкти, від умінь та навичок узагальнювати навчальний матеріал, здійснювати перехід від лінійного мислення до структурного, системного.

При використанні ментальних карт людина розвиває мислення (творче та логічне), пам’ять і уяву.

Coggle - це онлайн-інструмент для створення і спільної роботи над інтелект- картами.

- Робота Савостікової Валентини Миколаївни, методиста комунального закладу «Петрівський центр дитячої та юнацької творчості» Петрівської селищної ради.

- Робота Корнюши Тетяни Ігорівни, вчителя біології комунального закладу «Ганнівський академічний ліцей – центр позашкільної освіти» Ганнівської сільської ради Новоукраїнського району Кіровоградської області.

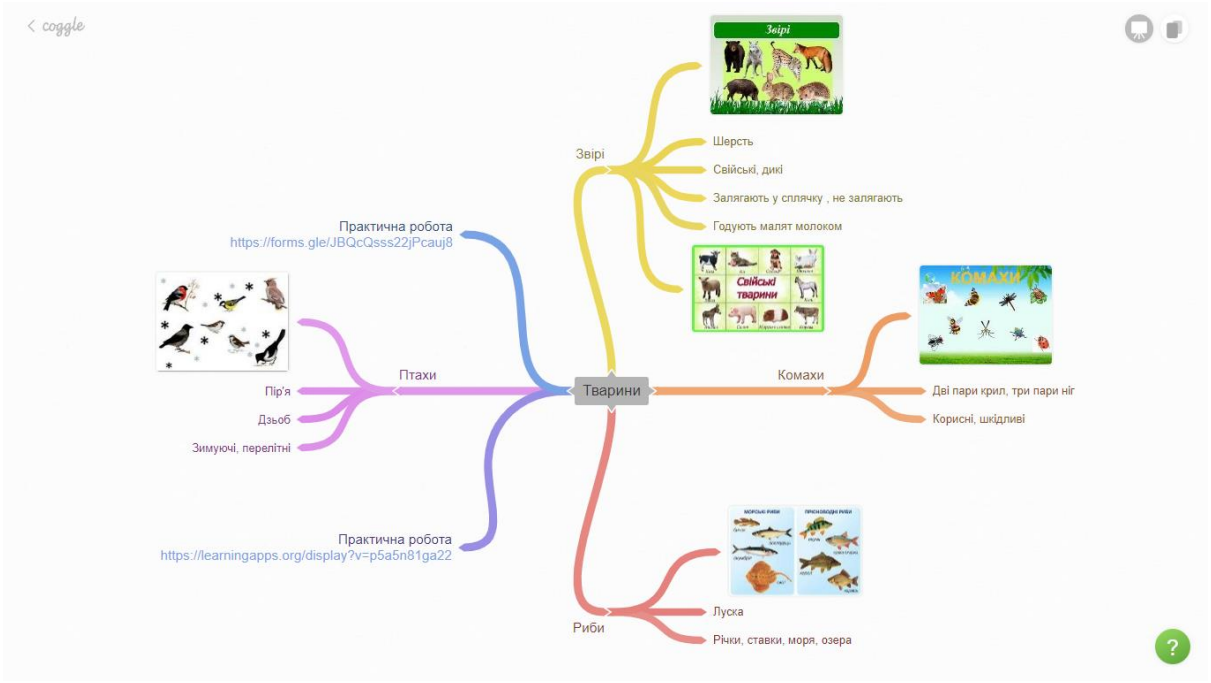

● Робота Сластіон Нелі Зіновіївни, вчителя початкових класів Петроострівської філії І-ІІ ступенів навчально-виховного об'єднання «Новомиргородська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3-дошкільний навчальний заклад» Новомиргородської міської ради Кіровоградської області.

Отже, специфіка роботи з цифровим кейсом передбачає дотримання дидактичних вимог до формування вмісту кейса та застосування його в навчальній діяльності для успішного розвитку аналітичних, практичних, творчих, комунікативних і соціальних навичок здобувачів освіти під час їхньої освітньої діяльності, а також підвищення цифрової компетентності усіх учасників освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Журба О. В. Кейс-метод як засіб реалізації технологічного поля компетентнісного уроку. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/11/part_2/40.pdf.
2. Нова українська школа : порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Література ЛТД, 2018. 160 с.
3. Кейс-технологія в початковій школі. URL: https://naurok.com.ua/keys-tehnologiya-v-pochatkoviy-shkoli-185727.html.
4. Кейс-технологія як форма інтерактивного навчання молодших школярів в умовах НУШ. URL: https://genezum.org/library/keys-tehnologiya-yak-forma-interaktyvnogo-navchannya-molodshyh-shkolyariv-v-umovah-nush .
5. Кейс-уроки та Нова українська школа. URL: https://ua.edufuture.biz/wpm-category/kejs-uroki-dlya-nush-nova-ukrayinska-shkola/.
6. Концепція нової української школи. URL: http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepcziya.html .
7. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: https://cutt.ly/JRhlGOh.
8. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». URL: file:///C:/Users/usver413/Downloads/61727cdc64def816302302%20(2).pdf .
9. Голодюк Л.С. Етапи формування ІКТ-компетентності вчителя-предметника. *Комп'ютерна грамотність вчителів з точки зору стандартів ЄС: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*, Полтава Полтав. ін-т післядипл. педагог. освіти ім. М.В. Остроградського, 2008. С.32-34.

РОЗДІЛ 2. ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІВ У СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Підвищення кваліфікації

КОМПЕТЕНТНІСНО ОРІЄНТОВАНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИКА В КОНТЕКСТІ ДЕРЖАВНИХ СТАНДАРТІВ

Валентина ТРУБІНА,
методист обласного навчально-методичного центру освітнього менеджменту та координації методичних формувань комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»

Реалізація державної освітньої реформи з метою модернізації вітчизняної освіти, її наближення до європейських освітніх стандартів з урахуванням та збереженням національних особливостей, орієнтована й базується на концепції компетентнісного підходу.

В умовах побудови Нової української школи професійна підготовка керівних кадрів має бути спрямована на розвиток їх професійної компетентності, що забезпечить здійснення якісної управлінської, педагогічної, комунікативної, аналітично-прогностичної, діагностичної і дослідницької діяльності, сприятиме